

τιμόνι

τιμόνι, το, ουσ. [<μσν. τιμόνιν, υποκορ. του βενετ. timon], το τιμόνι· η διοίκηση, η διακυβέρνηση: «το τιμόνι του κράτους βρίσκεται σε πολύ άξια χέρια»· βλ. και λ. βολάν. (Ακολουθούν 20 φρ.)·

- *ανάποδο τιμόνι*, (στη γλώσσα των οδηγών αυτοκινήτων, ιδίως των αγωνιστικών) το στρίψιμο του τιμονιού προς την αντίθετη φορά από αυτή που προς στιγμή παίρνει το αυτοκίνητό μου: «μ' ένα ανάποδο τιμόνι έφερε πάλι τ' αυτοκίνητό του στη σωστή του πορεία»·

- *αφήνω το τιμόνι απ' τα χέρια μου*, **α.** παύω να διοικώ, να κυβερνώ: «αν αφήσω το τιμόνι του κράτους απ' τα χέρια μου, θα πάτε όλοι κατά διαβόλου!». **β.** (για οδηγούς) παύω το οδήγημα, διακόπτω την οδήγηση: «μόνο όταν φτάσαμε στη Θεσσαλονίκη, άφησα το τιμόνι απ' τα χέρια μου»·

- *βαστώ το τιμόνι*, βλ. λ. κρατώ το τιμόνι·

- *δεν υπακούει το τιμόνι*, (για αυτοκίνητα) έχει βλάβη στο σύστημα οδήγησής του: «μόλις αντιλήφθηκα πως δεν υπακούει το τιμόνι, το πάρκαρα στην άκρη και φώναξα την Express Service»·

- *δίνω το τιμόνι*, παραχωρώ τη θέση του οδηγού σε κάποιον: «στα μέσα της διαδρομής έδωσα το τιμόνι στον τάδε και πήρα έναν υπνάκο»·

- *είμαι στο τιμόνι*, **α.** διοικώ, κυβερνώ: «στο τιμόνι του κράτους είναι ένας ισχυρός άντρας». **β.** (για οδηγό) οδηγώ: «σε όλη τη διαδρομή στο τιμόνι ήταν ο τάδε, γιατί εγώ ήμουν λίγο πιωμένος»·

- *έχει βαρύ τιμόνι*, (για αυτοκίνητα) που απαιτείται ναβάλει δύναμη ο οδηγός για να το ελέγξει: «τα φορτηγά έχουν βαρύ τιμόνι, γι' αυτό και όλοι οι φορτηγατζήδες είναι μπρατσαράδες». Λέγεται συνήθως σε αντιδιαστολή με τα αυτοκίνητα μικρού κυβισμού·

- *έχει ελαφρύ τιμόνι*, (για αυτοκίνητα) που δεν απαιτείται ναβάλει ο οδηγός δύναμη για να το ελέγξει: «όλα τα μικρά αυτοκινητάκια έχουν ελαφρύ τιμόνι». Λέγεται συνήθως σε αντιδιαστολή με τα αυτοκίνητα μεγάλου κυβισμού·

- *έχω το τιμόνι στα χέρια μου*, βλ. φρ. κρατώ το τιμόνι·

- *κάθομαι στο τιμόνι*, βλ. φρ. είμαι στο τιμόνι·

- *κόβω ανάποδο τιμόνι*, βλ. λ. παίρνω ανάποδο τιμόνι·

- *κόβω (το) τιμόνι*, (για οδηγούς) στρίβω: «στο πρώτο στενό έκοψα το τιμόνι δεξιά»·

- *κρατώ τιμόνι*, βλ. συνηθέστ. κρατώ το τιμόνι. (Λαϊκό τραγούδι: **κράτα τιμόνι** στα μυαλά και θα περάσουμε καλά)·

- *κρατώ το τιμόνι*, **α.** διοικώ, κυβερνώ: «την εποχή εκείνη κρατούσε το τιμόνι του κράτους ο τάδε πολιτικός». **β.** (για οδηγούς τροχοφόρων) οδηγώ: «μόλις περάσαμε την Κατερίνη, έδωσα να κρατήσει το τιμόνι ο τάδε, γιατί ένιωθα κουρασμένος»·

- *μου 'φυγε το τιμόνι απ' τα χέρια*, (για οδηγούς) έχασα τον έλεγχο του αυτοκινήτου μου: «όπως έτρεχα, έπεσε σε μια λακκούβα και προς στιγμή μου 'φυγε το τιμόνι απ' τα χέρια»·

- *παίρνω ανάποδο τιμόνι*, (στη γλώσσα των οδηγών αυτοκινήτων, ιδίως αγωνιστικών) στρίβω το τιμόνι προς την αντίθετη φορά από αυτή που προς στιγμή παίρνει το αυτοκίνητό μου: «μόλις αντιλήφθηκα να με πετάει στ' αριστερά, πήρα ανάποδο τιμόνι και το 'φερα πάλι στα ίσια»·

- *παίρνω το τιμόνι στα χέρια μου*, αναλαμβάνω τη διοίκηση, τη διακυβέρνηση: «μόλις ο τάδε πήρε το τιμόνι του κράτους στα χέρια του, μπορέσαμε να δούμε καλύτερες μέρες»·
- *πάνω το τιμόνι*, (για οδηγούς τροχοφόρων) οδηγώ: «όταν πάνεις το τιμόνι, να 'χεις τα μάτια σου τέσσερα». (Λαϊκό τραγούδι: κι όταν **πάνει το τιμόνι**, που και που να φασκελώνει)·βλ. φρ. *κρατώ το τιμόνι*·
- *πάνω το τιμόνι στα χέρια μου*, βλ. φρ. *παίρνω το τιμόνι στα χέρια μου*·
- *στο τιμόνι που κρατώ*, όρκος επαγγελματία οδηγού σε κάποιον, για να γίνει πιστευτός σε αυτά που του λέει: «στο τιμόνι που κρατώ, τα πράγματα έγιναν ακριβώς έτσι όπως σου τα λέω».

Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας